

آپدیت تیر ۱۴۰۵

بررسی ویژه تله‌های تستی

نکات مهم

خلاصه

خلاصه درس تربیت رسانه‌ای

منبع اصلی: انتشارات دانشگاه امام صادق / کتاب «آموزش رسانه‌ای»،
سواد رسانه‌ای و فرهنگ معاصر» اثر دیوید باکینگهام با ترجمه دکتر
حسین سرفراز (منبع معرفی شده برای دانشجویان دانشگاه پیام نور)

مناسب برای //
علوم تربیتی و سایر رشته‌های مرتبط

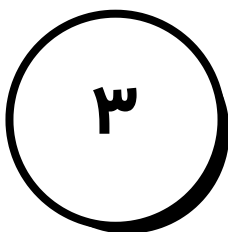
نویسنده جزوه //
تیم تالیف بژیک

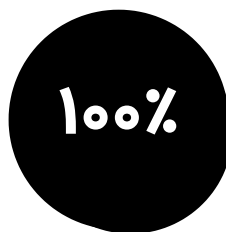
نوع فایل //
خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

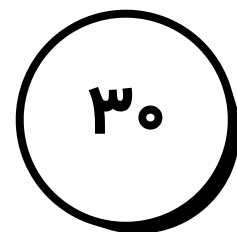
کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

ساعت مطالعه

پوشش نکات

صفحه مفید

فصل اول: چرا درباره رسانه‌ها آموزش دهیم؟

توجه مهم: منبع اصلی درس تربیت رسانه‌ای در دانشگاه پیام نور، کتاب «آموزش رسانه‌ای، سواد رسانه‌ای و فرهنگ معاصر» اثر دیوید باکینگهام با ترجمه دکتر حسین سرفراز است. بر اساس سرفصل اعلامی دانشگاه، تنها فصل‌های ۱، ۳، ۵، ۷، ۹ و ۱۱ منبع امتحان پایان‌ترم هستند و از بقیه فصل‌ها هیچ سؤالی طرح نمی‌شود. این خلاصه دقیقاً بر اساس همین ۶ فصل تدوین شده و فصل‌های حذفی هیچ‌جای این جزوه نیامده‌اند.

رسانه چیست؟

فرهنگ واژگان، رسانه را به عنوان یک ابزار واسطه، وسیله یا نهاد معرفی می‌کند؛ کانالی که از طریق آن تأثیرها یا اطلاعات انتقال یافته و به جای ارتباط مستقیم چهره‌به‌چهره، امکان برقراری ارتباط غیرمستقیم را فراهم می‌سازد.

رسانه‌ها پنجره‌ای شفاف به روی جهان ارائه نمی‌دهند، بلکه مجراهایی هستند که از درون خود، بازنمایی‌ها و ایماژهای برگرفته از جهان را به صورت گزینش‌شده مبادله می‌کنند.

آموزش رسانه چیست؟

متون رسانه‌ای (Media texts) شامل ترکیبی پیچیده از تصاویر بصری، صوت، موسیقی و زبان نوشتاری هستند که آموزش رسانه در صدد توسعه‌ی توانایی گسترده‌ای برای خوانش و درک این ترکیب است.

سواد رسانه‌ای (Media literacy) برآیند آموزش رسانه است که هدف آن تربیت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان آگاه، منتقد و خلاق در تفسیر پیوندها و روابط است.

دقت کنید: آموزش رسانه به معنای استفاده از ابزارهایی مانند تلویزیون یا رایانه برای تدریس سایر دروس نیست، بلکه هدف آن تعلیم و فراگیری درباره‌ی ماهیت خود رسانه‌هاست.

آموزش رسانه، چرا؟

- ✓ پیمایش‌ها نشان می‌دهند که کودکان امروزی بخش عمده‌ی اوقات فراغت خود را صرف تماشای تلویزیون و استفاده از سایر رسانه‌ها می‌کنند.
- ✓ رسانه‌ها صرفاً ابزار سرگرمی نیستند، بلکه صنایع مهمی با اهمیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محسوب می‌شوند که اطلاعات سیاسی ما را تأمین کرده و برداشت‌های ما از واقعیت را شکل می‌دهند.
- ✓ امروزه رسانه‌ها مهم‌ترین نهاد اجتماعی شدن در جامعه‌ی معاصر به شمار می‌روند و جایگاه سنتی خانواده و مدرسه را به خود اختصاص داده‌اند.
- ✓ بررسی رسانه‌ها باید در هسته‌ی مرکزی تجربیات آموزشی قرار گیرد، زیرا آن‌ها در تفسیر پیوندها و روابط ما و همچنین در تعریف هویت‌مان نقش اساسی ایفا می‌کنند. «توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی‌باشند و حرام و حق الناس می‌باشد.»

تحول آموزش رسانه در بریتانیا

فرق‌گذاری (Discrimination)

این رویکرد که با انتشار کتاب فرهنگ و محیط زندگی: آموزش آگاهی انتقادی (Culture and Environment: the Training of Critical Awareness) پایه‌گذاری شد، با هدف حفظ میراث ادبی شکل گرفت.

تلاش معلمان در این دوره، ترغیب دانش‌آموزان به فرق‌گذاری (Discrimination) و مقاومت در برابر فرهنگ عامه‌پسند و تبلیغات تجاری بود.

رسانه‌های جمعی به عنوان یک بیماری تلقی می‌شدند که برای درمان آن، از استعاره‌ی تلقیح استفاده می‌شد و کاربرد انگلیسی (Use of English) در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت.

مطالعات فرهنگی و هنرهای عامه‌پسند (The Popular Arts)

در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰، با ظهور مطالعات فرهنگی، تمایزات بنیادین میان فرهنگ والا و فرهنگ عامه‌پسند به چالش کشیده شد.

فرهنگ به عنوان یک شیوه‌ی زندگی تعریف شد و محصولات رسانه‌ای مانند فیلم‌های سینمایی به عنوان هنرهای عامه‌پسند (The Popular Arts) وارد کلاس‌های درس شدند.

آموزش از طریق نمایش تصویر (Screen Education) و راززدایی

در دهه‌ی ۱۹۷۰، با ورود نظریه‌های نشانه‌شناسی و ساختارگرایی، تمرکز بر تحلیل اسکرین (Screen) و آموزش از طریق نمایش تصویر (Screen Education) قرار گرفت.

هدف اصلی این مرحله، آشکارسازی ماهیت ساختاریافته‌ی متون رسانه‌ای و افشای ایدئولوژی‌های پنهان آن‌ها بود.

دموکراتیزه کردن (Democratization) و حمایت‌گری (Defensiveness)

با گذشت زمان، رویکردهای دموکراتیک‌تر جایگزین روش‌های نخبه‌گرایانه شدند و ارزش‌های فرهنگی و تجربیات روزمره‌ی دانش‌آموزان در مرکز توجه قرار گرفت.

کارهای نظری برجسته نظیر آموزش درباره تلویزیون (Teaching about Television) و کتاب آموزش رسانه‌ها (Teaching the Media) به تقویت تحلیل‌های نشانه‌شناختی در کلاس‌ها کمک کردند.